

Samuel Bohl Christoph Wunnius

Disputatio ... Pro Formali Eruendo Primum in explicatione Scripturae Sacrae ...

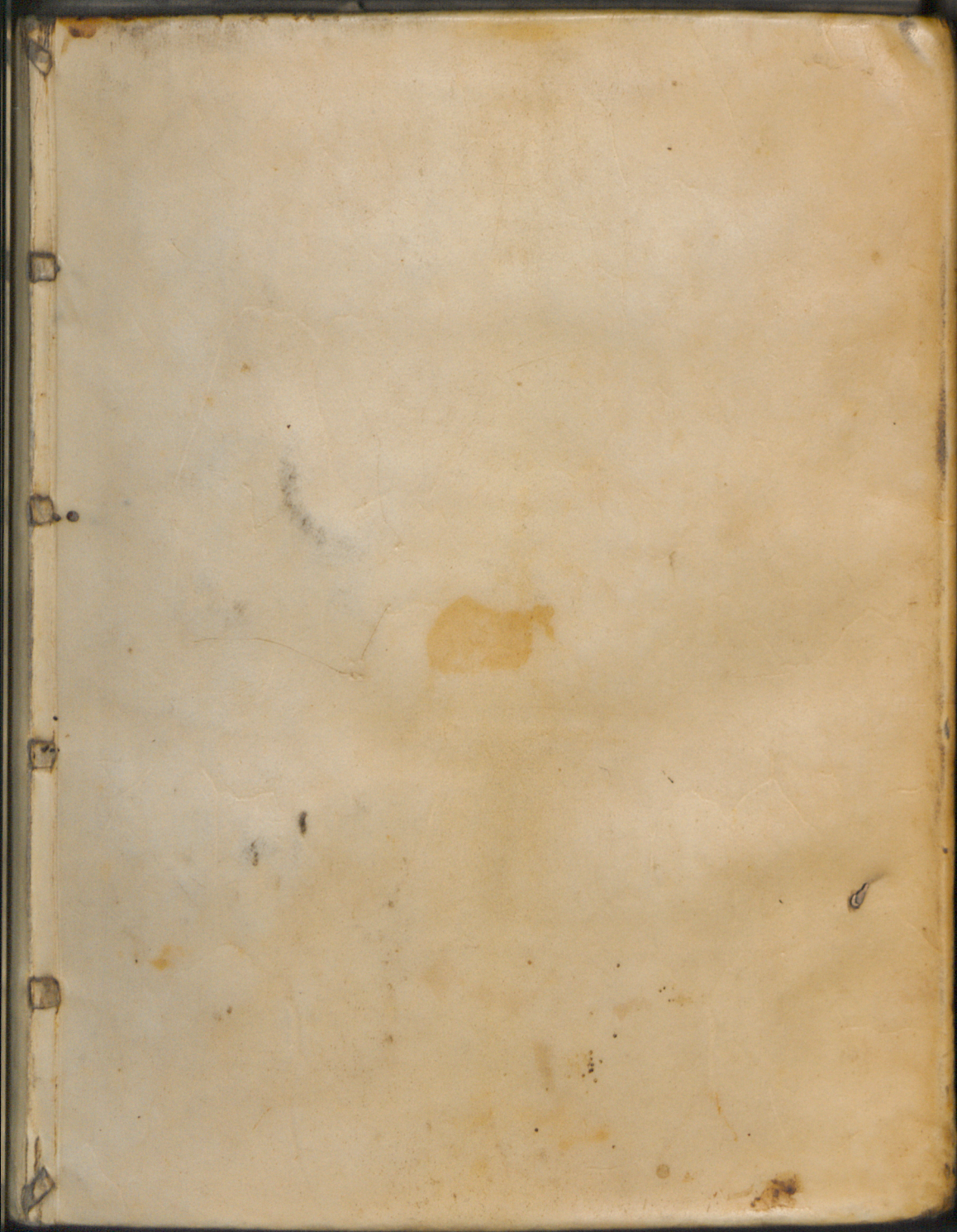
6 :

Rostochi[i]: Kilius, 1637

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn770610633>

Band (Druck) Freier Zugang

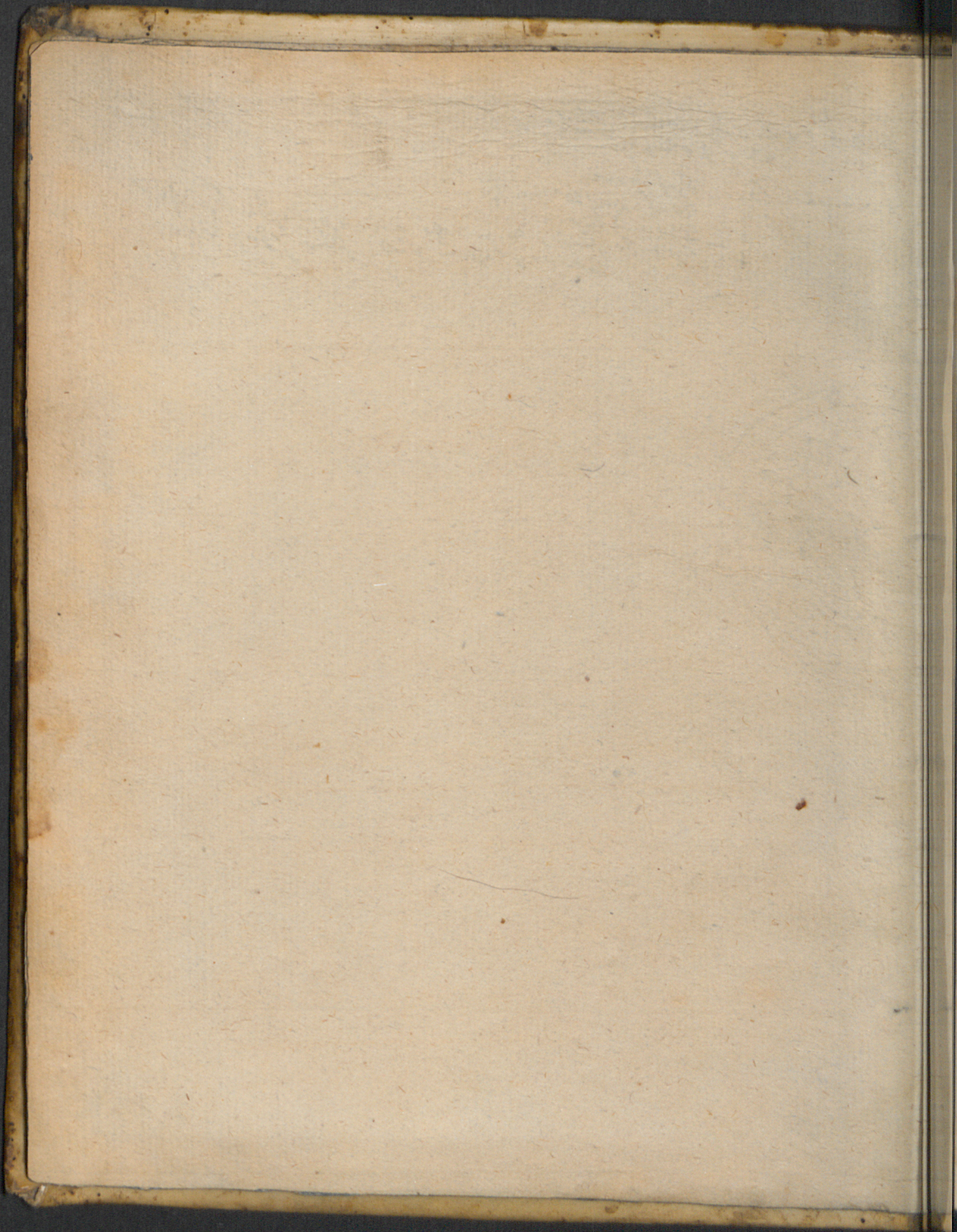

Clc - 1871¹ - 15.

1825

R
R

DISPUTATIO SEXTA
PROFORMALI
SERVENDO PRIMVM
in explicatione
SCRIPTVRÆ SACRÆ

Quam

D. O. M. A.

PRÆSIDE

M. SAMUEL BOHL

Gryphenberg. Pomeran.

*In Academia Rostochiensi publico Docto-
rum examini subijcitur*

CHRISTOPHORUS WUNNIUS

Warnenf. Megapolitanus.

*Habebitur in Auditorio majori ad diem 19. Augusti
horis pomeridianis.*

ROSTOCHJ,

Literis NICOLAI KILII, Acad. Typogr.

Anno M. DC. XXXVII.

DISPUTATIO SEPTIMA
PRO FORNICATIONE
ERVENDO PRIMVM
IN THEOLOGICA

1700
D. O. M. A.
PRESIDE

M. SAMUEL BOHL

in Academia Rostochensi publico Doctore
Gyphoburg. Pomeran.

CHRISTOPHORUS WINNIBUS

Winnib. Mag. theol. Rostoch.
Magister in Theologia Rostochensi

1700

Rostoch.

Lucas NICOLAI KILLI, Acad. P. Profr.
Rostoch.

I.
N ordinario Scrutinio progredi-

ens assumo primùm vocem **נור**, cujus forma dico esse *conspicius fuit*. Nam hæc forma expressè in Scripturâ contineatur nec ne, partim curo, quamvis eam dare possem. Nam non respiciendum est in hoc scrutandi genere ad tertiam personam præteritæ conjugationis primæ tantum, sed ad 3. literas, quæ formam non tantum in verbis, sed & in nominibus repræsentant.

2. Hæc forma verificatur in omnibus vocibus, quod ut probam semper præsuppono, & hic semel præsemper præmonere volui. Significat ergò *niruit, splenduit*. Unde Job dicit **בהלו נורו** Luther. *Da seine Leuchte vber meinem Håupte schien*/ quando conspicuum erat DEUM ducere me ex magnificentia in magnificentiam, quando principes & seniores me revereabantur. Rabbi Salomo **לשון אור** Ralbag **כאשר היה מאיר נורו ושמה** Nihil enim magis est, per quod conspicuum reddi queat aliquid nisi Lux, unde Germani dicunt *Ans lichte bringen*. Quid sit statuendum de loco alio in Jobo, ubi Bildad dicit **ולא יאהור** *dicam publicè*.

3. Ex hoc fundamento & ex hac significatione dicitur in Efaia Quomodo cecidisti de coelo Lucifer. Nam Rex Babel, qui ibidem in oratione quarta Efaiana est objectum tractationis, maximè conspicuus rex erat seu Imperator præ reliquis omnibus terræ Dominis, dicitur autem cadere de Coelo, cum deturbatur ex sua majestate, nam pro formali suo habere *excelsus*, demonstravi in disputatione quadam precedente.

4. Postmodum significat etiam *laudavit*, forma quadrat, quem enim laudo, eum conspicuum reddo, ex hoc vel illo fundamento, unde dicitur in Efaia **אשר הלה נור** &c. *Domus sanctitatis nostræ & decoris nostri, in quo te laudârunt majores*

iores nostri, laudarunt. e. conspicuum reddiderunt. Nec opus esse
duco multis locis Scripturæ id ipsa confirmare, cum & in aliis lin-
guis id certo suo respectu obtinere videatur. Eum berühmter Mann/
vir clarus & conspicuus, omnibus quasi ob oculos versatur sive id fiat
amore vel invidia, parum interest, forma quadrat. Placet tamen pro
hac significationis ratione producere locum ex lege, cum ita scriptū
est. וְבִשְׁנֵה הַרְבִּיעִית וְהָיָה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְוִיִּם לַיהוָה
Lutherus. Im vierden Jahr aber sollen alle ihre Früchte heilig und
gepreiset seyn dem Herrn/ super qua verba Rabbi Salomo ita com-
mentatur מֵעַשָׂר אֵינִי נֹאכַל הָרֵץ לַחֹמֶת יְרוּשָׁלַם אֱלֹהִים
בְּפִרְיוֹ אֵף זֶה כֵּן וְרַבֵּר זֶה הַלְוִיִּם לְוֵן הָיָה שְׁנוֹשָׂאוֹ
קֹדֶשׁ הַלְוִיִּם כִּם לְשִׁבַּח הַלְלֵל לְשִׁמְי
Ezra in suo commentario super hunc locum
קֹדֶשׁ הַלְוִיִּם לְשִׁבַּח הַלְלֵל שִׁם וְהָיָה יִאכְלֵנֵה
Nam ut ad formale meum locum redeam, so-
lemniter laudabatur Dominus ob fructus novos, & ita conspicuus
reddebatur, in hoc & ex hoc puncto, sive cum hos fructus in anno
quarto tulerint in templum Domini juxta sententiam & Judæorum
& meam, sive reliquerint eos in suo loco, ramen dicebantur esse
קֹדֶשׁ הַלְוִיִּם &c.

5. Multa sunt loca quæ hujus significationis robur confirmant,
at placet descendere ad alia, & ut transiliam ea, quæ cum laude habe-
re videntur commercium, transibo ad significationem visam maxi-
mè oppositam.

6. Dico ergo הַלְלֵל significat etiam *insanus, stultus fuit, brutum
fecit* & quæ his correspondent & ad indecorum vel vile nimis var-
gere videntur. Hinc in Jobo scriptum est: Et Judices יִזְדָּרְלוּ, ubi
vox הַלְלֵל sane non significat laudavit sed inglorium reddidit.
Vere enim hoc opus divinum est, ut cum ii qui judicare debent, bruta
publicant decreta, & contra justitiam mandata & leges promul-
gant, tandem inglorii reddantur, sicuti hodie in Germania exempla
satis copiosa id testantur.

7. Quaris autem, quæ hæc significatio materialis quadrat cum
forma. R. Optimè nam in Scriptura hæc significatio talibus appli-
catur, ubi rectè dicere queam conspicuus est in stultitia, nam sicuti
dico conspicuus est in decore, ita eum vi oppositionis, cum de genere
loquor

loquor, dicere possum, conspicuus est in stultitia. Sic dicitur in Psalmo
וְאֵל הַרְרֵי אֶמְרָהוּ לֵה לֵל ׀ אֵל הַרְרֵי Dixi stultis, nolite stulti esse, ii qui
erant jam noti in stultitia, ipsis dicebam nolite pergere &c. Ad simi-
lem formam dicit Jeremias: *Et bibent & cespitabunt & conspicuos
se reddent in dedecore &c.*

8. Hinc in Esaia in oratione tertia arbores viles dicuntur etiam
וְנַחְלָלִים in quibus confessurae praedicuntur apes & musca, quas si-
bilo advocaverat Dominus, & si quae alia sunt, omnino ad hanc for-
mam reducuntur, necesse est.

9. Radix הַיִּכָּל significat in formali suo *palatium*. Forma haec
nominis solitaria non est, nam similis est in voce אֵימָן in materiali
significatu significat templum Jerosolomiticum, quia illud diceba-
tur recte palatium דֵּי אֵימָן Israelis, qui ibidem habebat servos stantes
in atriis.

10. Formalis significationis exemplum est in Proverbiis, ubi
וְיִכָּרֵי מַלְכֵי הַיִּכָּל palatia regis nominantur. Sic dicitur in libro primo Re-
gum, quod Naboth habuerit vineam vicinam palatio Achab &c.

11. Materialis autem significationis exempla satis etiam sunt
multa in Scriptura. Nam in Malachia dicitur, quod Dominus sit ven-
turus ad הַיִּכָּל ad templum suum, quod erat secundum, quod expres-
se reaedificandum dicitur הַיִּכָּל. Hodie autem in N. T. potest etiam
rota Ecclesia dici הַיִּכָּל postquam certus & uni regioni alligatus lo-
cus esse desit. Sed haec facilia sunt, nam in Jeremia expresse ter re-
petitur הַיִּכָּל וְהַיִּכָּל וְהַיִּכָּל וְהַיִּכָּל.

12. Radix עֵלִם in formali suo significat *absconditus fuit*, for-
ma haec hinc inde in Scriptura Sacra est conspicua, sic in historia
Reginae Saba dicitur מִשְׁלֵמָה & in aliis sat mul-
tis locis.

13. Num adhuc materiales significationes in verbo hoc occur-
rant, ut scrutemur videtur esse supervacaneum, sufficit enim cum
dantur me posse formam hanc applicare, incidit autem jam locus
ex Jobo מִן קָרַח עֲלֵימֵי יִתְעַלֵּם שֵׁלֵךְ. Qui tristes
sunt seu qui timent gelu aut pruina, super ipsos cadet nix, Luther.

Doch welche sich für dem Reiffen schewen, vber die wird
der

bet Schnee fallen. Ergò םוהי hic significat cadere. R. Optimè
omnia, ut forma quadrat, nam nix non ita cadit, sicut cum ebrius de
scala deturbatur sed & semper operiendo se & occultando
cadat. Hinc elegantissimus modus iste dicendi est in Jobo, ubi simul
res & modus rei, describitur in una voce, quod & aliàs fieri posse ali-
bi demonstravi. Tentet aliquis & contempletur nivem cadentem,
stet per horam, quæ cecidit occultatur, & sic in cæteris.

14. Hinc descendit םוהי & עלמה virgo & juvenis, qui dicun-
tur tali nomine, quia adhuc sunt absconditi nec prodire debent, unde
mos veterum solet allegari, ubi in primis detentæ sunt domi virgines,
ut possent dicere: casta virgo sum nec ὑπερβην παρρηδὸν οἴκων alle-
gante hæc Schindlero, sicuti apud Germanos e contra etiam eine weis
vnd breit gewandert vnd versuchte Jungfrau Virgo cautè dici so-
let. Potius autem puto denominationem hanc esse à latendo vel ab
absconsonerentia, nam sicuti meritò Cani loquuntur, ita juvenes ob
imperitiam & rerum occultationem seu absconsonem taceant. Res
autem sunt variæ, vel quæ pertinent ad scientiam divinam, vel poli-
ticam vel naturalem &c. Unde etiam םוהי virgo dicitur, quæ
virum non cognovit, cui adhuc abscondita sunt ea, & quæ adhuc ipsa
ab iis quasi est abscondita.

15. Talis םוהי rectè dicitur virgo Maria, quæ ad Angelum di-
cebat, *Virum non agnosco* q. d. Virgo sum, ubi autem pariunt virgi-
nes? Talem virginem proponebat Deus Achazo, Nam Achaz in ora-
tione tertia Esaiana dicebat, Quomodo ergo possum liberare meam
Regiam videlicet Jerusalem, cogor mittere legatos ad Regem Assur,
qui Israëlitas & Syros occupantes torum meum regnum expellat. Re-
spondet. Si virgo potest parere & manere virgo, quod aliàs est absur-
dum, etiam civitas tua manebit virgo & intacta &c.

16. Quod autem Judæi putant ex Proverbiis dari contrarium ex-
emplum, valdè dubium est, & contra optime virginittatis nomen ur-
geri potest à nobis, qui ex contextu & re ipsa de re judicamus. Pono
casum, Hyppolitus juvenis amat filiam Sebastiani, hic via Hyppoliti
est in filia Sebastiani, veniat filia Sebastiani ad Fabianum vel alium
quendam, nec hic nec iste nec alius quidam cognoscit viam Hyppo-
litii in virgine, eodem modo sicut viam serpentis in petra, navis in
mari,

mari, aquilæ in cœlo, nullum enim relinqvunt post se vestigium, nam in relictione vestigij hic conveniunt. Hiccinè, Judæi, necessarium est, ut dicam **העלמה** significare juvenulam uxorem, nam ea esset vel propria vel aliena, aliena non est, sed propria, nam ea opponuntur. Si propria, an non via juvenis mariti est in juveni maritâ? Maxime, at non ita ut in hoc loco describitur via, cujus non relinquitur vestigiū vel detur omnino. Nam filia Sebastiani ne novisse quidem potest Hyppolitum, & tamen ejus via in ea esse potest, quam nec ea nec alius quidam per vestigare potest. Ergò omnino, cum nullibi **העלמה** sumatur extra talem significationem, in Esaia est virgo & non uxor juvenula pariens.

17. **עולם** etiam cum forma probè quadrat, est enim tempus vel quasi absconditum, unde aliquando sumitur pro seculo, ita ut dicam: Hoc seculum est in quo vixit iste vel iste. Longum tempus in quo facillè res occultantur, Imò etiam DE o solet quandoq; tribui, Sed quicquid sit, publicè omnium dabo rationem, quæ hinc descendunt, sive enim ego neminem sive non, cum forma debent convenire.

18. Radix **כבד** significat formaliter *gravi fuit*, Forma hæc satis est conspicua. Sic dicuntur graves oculi Jacobi &c. Et ut paucis me expediam, dico, materiales significationes benè posuit Schindlerus his verbis: *Quantitate aut qualitate.*

19. Hinc omnes significationes materiales sub hac forma **כבד** contentæ rectè applicari possunt, sive contineant ea *numerum* sive *divitias, bonorem, gloriam*. Sic in significatione numeri dicit Job **יכבדו בניו ולא ירע** Mortuus nescit, num multiplicentur filij ejus vel num minuantur. Alia quæ hinc descendunt, omnia quadrant optimè.

20. Radix **כרן** in formali suo significat *administravit*, in materiali *administravit officium Ecclesiasticum* & ita significat *Sacerdos fuit*, vel *administravit officium politicum* & significat *Dux, princeps fuit*. Dicis hic, cur non significat etiam administravit officium futurum, sartorium vel mercatorium, quia & illa politica sunt, respondeo, nunquam extendendæ sunt materiales significationes ultra præscriptum Scripturæ sacræ, nam aliud habet formale ars futoria & sartoria, aliud mercatoria, illud enim consistit in filo, hinc in Syriacâ

Syriacâ lingua formatur nomen consuendi, ut in N. T. Syriace legimus, & Rabbinî ׁוֹרֵךְ vocant sartorem & sutorem, sed hæc obiter.

21. Ad rem redeuntēs dicimus ipsam formam cum sua materia in lege Moſis satis esse fundatam, Unde in Exod. 28 dicit Deus ad Moſen de Aharone & filiis ejus: *Et sancte segregabis ipsos ut ser- viant mihi ut administrent mihi officium*, quale autem hoc fuerit, docet contextus nempe in administratione sacra.

22. De administratione politica nec est quod dubitemus cum filii Davidis expressè vocentur כְּוֹחֵי יִשְׂרָאֵל sic, etiam hoc nomine vocari arbitror Jethro socerum Moſis, qui dicitur כְּוֹחֵי מִדְיָן / num ipse Jethro fuerit Sacerdos vel princeps Midian, si Judæos consulere velis. dicent fuisse principem, Nam Targum explicat per רַבֵּן רַבֵּן כְּוֹחֵי מִדְיָן sic & in capite præcedenti secundo cum dicit textus Hebraicus וְכֹהֵן מִדְיָן Targum explicat per רַבֵּן רַבֵּן מִדְיָן / sic & Rabbi Salomo vertit per רַבֵּן שֹׁהַן Quicquid autem dicatur ab his Judæis, ego arbitror hunc non tantum ibidem fuisse ducem & Dominum Midian sed & sacerdotem. Nam antea in primis annis obtinebat jus primogenituræ & Regnum & Sacerdotium quod præsertim Jacob ante mortem distinguebat, quando Josepho primogenituram, Judæ Regnum, Levi autem Sacerdotium donabat, quod ipse habens de jure divino filiis suis concedere poterat.

23. Duplicem eam personam sustinuisse Melchisedechum, constat ex Genesi, qui erat Rex Salem & Sacerdos Dei excelsi, cum quo in Epistola ad Hebræos confertur Messias Dominus noster, sed hæc sunt clara, nec ulteriori opus habent indagine.

24. Unum autem adhuc antequam ab hac radice abeam, monebo. In Esaiâ dicitur כְּוֹחֵי יִשְׂרָאֵל פָּאֵר Lutherus: *Wie ein Drey- sigamb mit Priesterlichem Schmuck gezieret*. Sicut Sponsus כְּוֹחֵי coronam, Quid hic dicendum Lector, nam juxta formam meam, versio ita erit formanda, sicut Sponsus qui administrat coronam. Sed omnis difficultas exulabit, cum consideraverimus vocis כְּוֹחֵי genium accuratius, sacerdotum כְּוֹחֵי erat ordinarium & necessarium, hinc desumitur modus dicendi & applicatur ad Coronam vel sertum Sponsi, quod necessario sponsus existens debebat sibi imponere, sicuti suum ornatum sacerdos necessario debuit sibi applicare in ministerio,

25. Et

25. Et si quæ sint alia quæ hinc descendunt cum forma omninò debent quadrare, sicuti videmus in כרוגורן ex quibus & alia multa visa incommoda in Scripturæ explicatione salvari queunt.

26. Vox חשקו attenuandi formam habet, unde Job dicit אבנים חשקו מימי lapides attenuant aquæ, ubi tale argumentum vult formare, neminem qui mortuus est posse reviviscere, & ut præcaveatur suspicio durioris nimis dicendi generis, dicit: Sicut mons cadens nunquam fit iterum mons, sicuti petra ex loco suo semel remota nunquam pristinum locum occupat, sicut id, quod ex stillicidio est lapidi ademptum, nunquam eidem iterum superadditur, sicut pulvis terræ, qui ex inundatione aquarum est deportatus, nunquam in locum suum venit, ita & homo non in vitam reducitur, at quomodo? naturaliter, nam aliàs omnia exempla essent falsa, unde in prioribus verbis dicebat, *Non resurgent*, donec coeli, id est, Deus resuscitaverit.

27. Descendunt autem hinc diversæ visæ significationes *pulvis & Cælum*, significatio pulveris occurrit Esaïæ 40. ubi dicitur de pulvere bilancium, cum quo conferuntur homines, significatio cæli vel aëris Esa. 45. At hæc quam etiam diversa esse videantur omninò convenire debent in forma, ex quibus judicent homines de felici successu hujus scrutiniij, cum maximè visa diversa sub unam formam reduci posseprehendunt, nec sèquipedalibus verbis apud alios potentiam suam impediendi hæc, quamvis autor eis ne id quidem cum ejus generis homuncionibus centum in unum mortarium contusis additis etiam pro succo materiam facilitante mille & viginti quinque monachis cappatis, tribuat, sed eorum tacitè, speciali solamine lætus commiseretur, deprædicent, conveniunt autem sub forma hæc diversa ita, pulvis dicitur ab attenuatione & comminutione, si comminuas lapidem, pulvis fit, si terram, pulvis fit, & sic in cæteris. Cælum teste Schindlero à tenuissima substantia, quod ad oculum si insituti ratio permitteret, demonstrari posset. Nec enim opus est demonstrare quomodo etiam apud Caldæos *Calvirium* sub hac forma ob tenuitatem criniū comprehendatur, toti enim sum⁹ in dando formali Hebraico.

28. ספח in formali suo significat *congregavit, adjunxit* unde autor concordantiarum ספח קבוץ ודיבוק Forma hæc expressè continetur in primo libro Samuelis cum dicitur de profapia Eli, quod venturum sit tempus in quo cogatur venire & dicere ספחתי נא

אחור הכרנוב נא אל אחר הכרנוב adjunge me quæso uni officio lo. Substituere mich doch oder schieb mich mit ein/d; ich auch ein Amptichen besonnt vnd Priester Brodt esse / quod ibidem pro poena habebatur, hodie est virtutis politicæ. Et alia loca satis sunt fortia, quæ hanc significacionem confirmant.

29. Descendentia ab hac voce optimè cum forma quadrat ut pote ספיר/quod duo in primis significata, ut notatur, habet (1. Sponte renatum ex terra. (2.) decidua vel stillicidia aquæ, Puto omnino ad secundam significacionem dedisse ansam locum quendam Jobi וְשֵׁטַף סַפִּירִים עַל אֶרֶץ עֵדֶן Luthorus: vnd die Tropffen stöhen die Erde weg. Forma ita quadrat, cum dico ספיר sive pluvia dicatur, notare id, quod pluvie adjungitur, vel ex congregatione pluvie manat, ut forte profluvium in visis & in montibus, quod sane tollit secum pulverem terræ. ספיר quatenus sponte renatum notat, ut videmus & in posteriori Regum & in Esaia, ita quadrat, ut notet adjunctionem prioris anni, ut videmus fieri in illis agris qui hoc anno non exculti præcedentis anni culturæ præbent vestigia. Quod de scabie adhærente dicitur sub hac forma satis bene quadrat, dum ipsimet Doctores vocant eam adhaerentem.

30. Meminijam, me in proximo præcedentis disputationis examine publico promississe formam רבר hanc dico consistere in ordinando unde expresse in Psalmo dicitur: Tu es sacerdos in æternum על רברתי מלכי צדק juxta ordinem Molechisedeck. Hæc forma etiam in ipso verbo occurrit in Scriptura Sacra, sicuti ex discurfu publico patebit.

31. Descendamus ergo jam ad materiales significaciones ubi inter alia significat locus est, dixit, Forma quadrat, quia sermo est ordinatio certarum vocum ad constituendum sensum, vox ordinatio certarum consonantium & vocalium ut audiatur articulatus sensus. Id quod non tantum patet ex communi sensu, sed & ipsa ratione. Solet etiam hinc descendere רבר rem significans, verum quomodo res ipsa concordet, quivis videt. Et multa alia ex hac radice descendunt vocabula, quæ miram videntur habere cognationem, at utut videantur, ego enim Deo volente dabo rationem in discurfu publico. Jam ut properem ad alia digrediens hæc tantum hic noto, quod ab hac radice

radice descendens *pestis*, & *deserium* in cuius reductione aliquod
mysterium latere arbitror, à formali hoc abhorreat, prævideo omnes
difficultates, at ecce jamdum solvi.

32. נֶבֶךְ *Suxit, eduxit aliquid à spontaneo*, unde eum dicitur de
Ecclesia, quod sugere debeat lac gentium, notantur gentes voluntarie
ad regnum Messia venientes, omniaq; sua secum portantes, omnia
hic sunt facilia, furculus dicitur נֶבֶךְ vel יֶבֶקָה quia ab arbore attra-
hit succum, ex quo nutritur, unde abscissi in furculum improprie
nomine hoc gaudere arbitror.

33. גֵּרָה *patuit, revelatus fuit*, materialis significatio est *in captivi-
tatem ivit*, unde & גֵּרָה גֵּרָה captivitatem notare videmus. Forma con-
venit, quia qui vi in captivitatem ducuntur, deudantur, ut patiantur,
ipsum res, aliquando corporis aliquando bonorum, &c. Corporis
ut in Esaiâ & aliis Prophetis, cum dicuntur vel virgines vel alios denu-
dandos esse, *bonorum*, cum ipsa pro triumpho publice geruntur ab
hostibus in triumphis Romanis videmus. Transfertur etiam ad sim-
plicem *abitionem ex loco in locum* &c. in Esaiâ גֵּרָה גֵּרָה dicuntur ve-
lites tenues quæ fuerunt in usu apud Judæos uxores, sicuti hodie die
Flor &c. Et si quæ sint alia, omnia inquam cum hæc nostra forma
convenire necessum est.

34. גֵּרָה *significat in formali suo, & in summo, gans, und
gar himes nehms*, unde dicitur in Esaiâ בָּיִם הָיוּ אֵינֶרְהָ אֵהָרָה
וְשִׁבְרָהּ כַּעֲבוּרָהּ בְּמַלְךְ אֱשֵׁרָה אֱשֵׁרָה אֱשֵׁרָה &c. In quo
radendi significatu multa notata digna, verum postquam modo
rectè data est forma, quis ea sibi colligere potest.

35. נָבֵל in formali suo significat *vigore suo naturali destitutus
fuit*. Unde legimus in Jobo וְאוֹלָם הָרַב נָבֵל Et sane mons
cadens, *vigore suo naturali destituitur*, nec naturaliter redit ad suum
esse. Quid autem hoc erat in monte. R. *Montem esse*. Nam mons,
cum cadit, terra manet at non ita mons, qui aliud formale obtinet.
Sic in Psalmo primo dicitur de foliis arboris quæ non destituuntur
succo suo naturali, esse succus naturalis vigor naturalis est in foliis,
sic in Esaiâ נָבֵל צִיץ. Terra נָבֵל cum status ejus pristinus non
conservatur, sed corrumpitur, Unde de nostra Pomerania & Mega-
poli rectè dicimus נָבֵל nam non creseunt & virent, sed flaccescunt,

eum peregrini agricolæ modum excolendi male docti eas occupare
cœperunt. Eodem modo dicitur de exercitu cœlorum כּוֹל &c.
Ex hoc fundamento dicitur diluuium כּוֹל quia ibidem omnia
suum vigorem naturalem perdebant vel potius amittebant. Qui mo-
riebatur in aqua amittebat statum vitæ & sic in cæteris. Cadaver
etiam suam denominationem habet אֶבֶר / quia quomodo id suum
pristinum vigorem amiserit communis docet experientia. Instru-
mentum Musicum ex hac forma fluens quadrat, non tam ob id quia
instrumentum dicitur rusticum à multis & ita cum significatione
statim tradenda convenit sed quia lignum materia eius debuit esse
arefactum, ut hodie videmus in nostris instrumentis Musicis & ita
succo suo naturali destitutum.

36. Significat etiam hæc radix *stultus fuit*, quia stultus succo
quasi naturali ingenii destitutus esse videtur. Unde Germani di-
cunt: *Er hat sein Gehirn im Kopff*. Imo stultus ille est, qui agit &
medicatur sine ratione, quæ est succus rerum gerendarum. Quales
ubivis in magna copia videmus, quibus solenne est hoc contradicto-
rio axiomate aures aiorum implere. Non intelligo quidem hæc,
at nihilominus ego iudicabo, & certè dico, hoc vel malum vel bonum
esse. Risum tenent amici; Ex hac significatione denominatur
unde forsitan *at inorum nebula*. nam revera nebula est in su-
premo gradu, qui contra conscientiam bona impedire & mala sine
ratione promovere vult, qualis erat Nabal in deserto, qui nove-
rat servos Davidis profuisse suo gregi. Et si quæ sunt
alia omnia ad nostram formam.

Plura in subsequenibus.

